

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ikraftträdande av överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning

1996-97

nr 9
RP nr 8

SAMMANFATTNING

Republikens presidents förslag

Republikens president föreslår att lagtinget ger sitt bifall till att förordningen om ikraftträdande av överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning träder i kraft även i landskapet Åland. Överenskommelsen avser att studerande från ett nordiskt land skall få tillträde till högre utbildning i ett annat nordiskt land på samma eller på likvärdiga villkor som landets egna sökande.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagtinget ger det begärda bifallet.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

De nordiska ländernas representanter ingick den 3 september 1996 i Köpenhamn en överenskommelse om tillträde till högre utbildning. Överenskommelsen syftar till att förverkliga tidigare uppställda målsättningar om att ytterligare fördjupa det nordiska samarbetet på den högre utbildningens område och att härigenom skapa största möjliga valfrihet vad avser utbildningsmöjligheter inom Norden. Enligt överenskommelsen förpliktar sig de nordiska länderna ömsesidigt att ge studerande som är bosatta i ett annat nordiskt land tillträde till sina offentliga högre utbildningar på samma eller likvärdiga villkor som sökande från det egna landet. De utbildningsformer som berörs av överenskommelsen är huvudsakligen utbildning vid universitet, högskolor och yrkeshögskolor. I det fall särskilda kvalifikationer gäller för att bli antagen till en viss utbildning skall studerande från ett annat nordiskt land uppfylla dessa krav på likvärdiga villkor som landets egna sökande. Om tillträdet är begränsat och beroende av kvoter skall sökande från andra nordiska länder behandlas enligt samma eller likvärdiga regler som gäller det egna landets studerande.

I avtalet ingår bestämmelser om att länderna är skyldiga att årsvis erlægga ersättning till studielandet för sina studerande i ett annat nordiskt land. Enligt artikel 8 skall dock studerande till och från Färöarna, Grönland och Åland inte beaktas vid uträkningen av betalningen länderna emellan. Detta innebär att åländska studerandes högre studier i ett annat nordiskt land inte medför någon betalningsskyldighet för landskapet och inte heller för riksmyndigheterna.

Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen under beredningen av överenskommelsen följt förhandlingarna och härvid understrukit frågans betydelse för landskapet eftersom ett

betydande antal åländska studerande bedriver högre studier i andra nordiska länder, framför allt Sverige.

Utskottet konstaterar att den särskilda åländska gymnasieexamen inte finns omnämnd i avtalstexten och att denna examens formella ställning allmänt taget inte är klart fastslagen. I praktiken medger gymnasieexamen åtminstone tillträde till Åbo Akademi samt till högskoleutbildning i Sverige. Utskottet har med tillfredsställelse erfarit att landskapsstyrelsen inom kort avser att aktualisera frågan om gymnasieexamens status i diskussioner med undervisningsministeriet.

Utskottet noterar att överenskommelsens artikel 10 inte beaktar att det enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen krävs lagtingets bifall för att en överenskommelse av föreliggande art skall bli gällande i landskapet. I stället hänvisas, liksom i några tidigare liknande fall, till att överenskommelsen för Ålands vidkommande blir gällande sedan Ålands landskapsstyrelse meddelat att den skall ha giltighet för Åland. Utskottet konstaterar dock att ärendet i föreskriven ordning av Republikens president förelagts lagtinget för bifall.

Mot bakgrunden av det anförda tillstyrker utskottet att lagtinget ger sitt bifall till den förordning varigenom överenskommelsen bringas i kraft.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 20 maj 1997 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Harriet Lindeman och utbildningschefen Sten-Erik Abrahamsson.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Wickström-Johansson, ledamöterna Sirén och Sjöblom samt ersättaren Ronald Boman.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget ger sitt bifall till att förordningen träder i kraft i landskapet Åland till de delar den ovan nämnda överenskommelsen faller inom landskapets behörighet.

Mariehamn den 20 maj 1997

Ordförande

Lotta Wickström-Johansson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson